

07.09.2020

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**7 Eylül 2020
Pazartesi**

07.09.2020

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

7 Eylül 2020 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

— Çankırı Karatekin Üniversitesi Ağız ve Diş Sağlığı Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

— Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

— Kilis 7 Aralık Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği

Türkiye'nin 8 aylık ihracatında tarım damgası

Türkiye'nin tarım ihracatı yılın 8 ayında 2019'un aynı dönemine göre yüzde 4,5 artarak 14,9 milyar dolara yükselirken, dış satım hacmi yüzde 28,6 artışla 1,2 milyar dolara çıkan fındık ve mamulleri, ihracatını en fazla artıran sektör olarak kayıtlara geçti

COVID-19 salgını ve salgın kapsamında dünya çapında alınan tedbirlerin damga vurduğu yılın 8 ayında, Türkiye'de 7 sektör dış satım hacmini artırırken, söz konusu sektörlerden 5'inin tarım ile ilişkili olması dikkat çekti.

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) verilerine göre, Türkiye'nin ihracatı, ağustosta yüzde 5,7 düşüşle 12 milyar 463 milyon dolar oldu.

İhracat, temmuz ayının sonuna denk gelen Kurban Bayramı tatilinin ağustosa uzamasıyla geçen ayın ilk 10 gününde düşük seyretti. Ağustosun son 20 gününde ise pandemi öncesi dönemdeki günlük ihracat rakamlarına ulaşıldı.

Türkiye'nin ihracatı ocak-ağustos döneminde yüzde 12,8 azalarak 102 milyar 478 milyon 277 bin dolara geriledi.

Salgın kaynaklı etkilere karşın ocak-ağustos döneminde 7 sektörün ihracatı geçen yılın aynı dönemine göre artış kaydederken, bunlardan 5'ini tarıma bağlı sektörler oluşturdu.

Bu dönemde ihracat artışı yakalayan sektörler, hububat bakliyat yağlı tohumlar ve mamulleri, yaş meyve ve sebze, meyve sebze mamulleri, fındık ve mamulleri, tütün, gemi ve yat, çimento, cam, seramik ve toprak ürünleri oldu.

Tarıma "temassız ticaret" desteği

Türkiye'nin COVID-19 salgını çerçevesinde dış ticarete başta lojistik ve tedarik zinciri ayaklarında olmak üzere aksama yaşanmaması için gereken önlemleri zamanında alması, bu çerçevede hayata geçirilen "temassız ticaret" uygulaması ve diğer alternatif çözümlerle bu dönemde özellikle tarım ihracatında önemli başarı elde edildi.

İnsanların temel ihtiyaçlardan olan gıdaya yönelmesi de tarım ihracatının artmasındaki en önemli faktör oldu.

Bu kapsamda yılın 8 ayında, 2019'un aynı dönemine göre Türkiye'nin tarım ihracatı yüzde 4,5 artarak 14 milyar 915 milyon 740 bin dolara yükseldi. Bu dönemde dış satım hacmi yüzde 28,6 artarak 1,2 milyar dolara çıkan fındık ve mamulleri, ihracatını en fazla artıran sektör olarak kayıtlara geçti.

İhracat; yaş meyve ve sebze sektöründe yüzde 23,8 artışla yaklaşık 1,5 milyar dolara, hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ve mamullerinde yüzde 7,8 yükselişle 4,6 milyar dolara, meyve-sebze mamullerinde yüzde 5,3 artarak 1 milyar 32,4 milyon dolara, tütünde de yüzde 0,6 yükselerek 572 milyon 78 bin dolara çıktı.

Fındık ve mamulleri, meyve sebze mamulleri sektörleri en fazla Almanya'ya, hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ve mamulleri sektörü en fazla Irak'a, tütün sektörü en fazla İran'a, yaş meyve ve sebze sektörü de en fazla Rusya'ya ihracat yaptı.

Sanayi ihracatını 2 sektör sırtladı

Yılın 8 ayında Türkiye'nin sanayi ihracatı, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 15,4 azalarak 76 milyar 668 milyon 148 bin dolara geriledi.

Dünya genelinde ihracat, COVID-19'dan olumsuz etkilenirken, fabrikaların büyük ölçüde üretime ara vermesiyle sanayi sektörünün ihracatı da sekteye uğradı.

07.09.2020

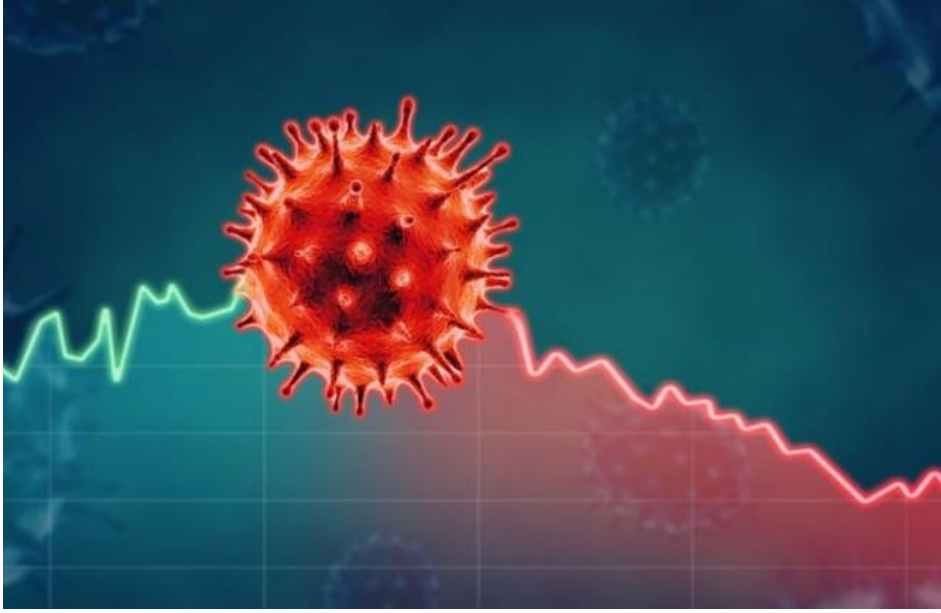
Söz konusu dönemde Türkiye'nin sanayi ihracatını, gemi ve yat ile çimento, cam, seramik ve toprak ürünleri sektörleri sırladı. Gemi ve yat sektörünün ihracatı, yüzde 10,5 artarak 761 milyon 936 bin dolara, çimento, cam, seramik ve toprak ürünlerinin ihracatı da yüzde 2,3 yükselerek 2 milyar 388 milyon 591 bin dolara çıktı.

Gemi ve yat sektörü en fazla Norveç'e, çimento, cam, seramik ve toprak ürünleri sektörü ise en fazla ABD'ye dış satım gerçekleştirdi. Gemi ve yat sektörünün Norveç'e ihracatı yüzde 3,5 artarak 206 milyon 50 bin dolara, çimento, cam, seramik ve toprak ürünlerinin ABD'ye ihracatı da yüzde 0,4 yükselerek 292 milyon 367 bin dolara ulaştı.

Madencilik sektörünün ihracatı ise söz konusu dönemde yüzde 10,6 azalarak 2 milyar 545 milyon 693 bin dolara geriledi.

Riskli varlık piyasalarında keskin düzeltme gelebilir

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, yüksek frekanslı göstergelerin, küresel riskli varlık fiyatları ile reel ekonomi bağlantısının kopmuş olabileceğine işaret ettiğini dile getirdi.

Strateji ve Bütçe Başkanlığı, salgın nedeniyle salgına karşı karantina ve kısıtlamalar döneminde yayımlamadığı çeyreklik "Dünya Ekonomisindeki Son Gelişmeler" bültenini yayımladı. Salgının ekonomik etkilerinin anlatıldığı bültenin önemli bir bölümü, gelecek döneme ait risk unsurlarına ayrıldı.

Çalışmada, salgının yayıldığı ilk anlarda gelişmiş ekonomilerde finansal koşullarda ani sıkılaşma yaşandığı, virüsün hızlı yayılması ve etkin tedavinin olmadığının anlaşılmasıyla da riskli varlıklarda keskin düşüşler görüldüğü; gelişmekte olan ülkelere sermaye akımının da bozulduğu hatırlatıldı.

Merkez Bankası destekleri

Bu duruma, gelişmiş ülkelerin maliye politikasını gevşetme, cömert teşvikler, merkez bankalarının olağanüstü büyük likidite paketleri, gelişmekte olan ülke merkez bankalarının ilk kez varlık alımı yapması gibi sıra dışı müdahalelerle geçirdiği belirtilen bültende, bunun sonucunda riskli varlık fiyatlarının V şeklinde toparlandığı, tüketici, reel kesim güven endekslerinin toparlandığı, PMI endekslerinin yükseldiği ve risk iştahının geri dönmesi ve riskli varlık fiyatlarının aşırı düşük seviyesi nedeniyle borsalara geri dönüşün yaşandığı hatırlatıldı.

Bültende, "Fakat artan iyimserlik ve düşük reel faiz ortamı, yatırımcılarda merkez bankalarının piyasalara beklenmeyen destekleri sürdüreceği kanısını oluşturmuş görünmektedir" denilerek şu risk unsuruna dikkat çekildi:

Yüksek frekanslı göstergeler

"Temmuz 2020 itibarıyla yüksek frekanslı göstergeler, küresel riskli varlık fiyatları ile reel ekonomi arasındaki bağlantının kopmuş olabileceğini düşündürmektedir. Finansal piyasalardaki risklerin fiyatlamaları ile reel veriler arasında bir ayrışma olduğunu ima eden göstergeler izlenmektedir. Örneğin, ABD'de hisse senedi piyasalarında ralli yaşanmasına rağmen tüketici güveninin gerilemesi ya da Asya'da hisse senedi piyasalarının toparlanmasına rağmen, üretim ve satış verilerinin beklentilerin altında kalması söz konusu ayrışmaya ilişkin işaretlerdir.

Bu ayrışma riskini destekleyen bir diğer gelişme petrol talebinin hâlihazırda güçlü seyretmemesi ve güvenli liman kabul edilen ons başına altın fiyatının tarihsel yüksek seviyesi 1.900 ABD Dolar'ını aşmış olmasıdır.

Bu gelişmeler, risk iştahının azalması halinde riskli varlıklar piyasalarında keskin bir düzeltme gelebileceği olasılığına işaret etmektedir. Bu savı destekleyen bulguları uluslararası derecelendirme kuruluşlarının önemli hisse senedi piyasalarına ilişkin yaptıkları değerlendirmelerden veya IMF'nin öne sürdüğü çıkarımlardan da görmek mümkündür."

Pandemide ikinci dalga "tetikleyici" olabilir

IMF'nin; ABD, Çin, Japonya ve Euro Bölgesi alanında varlık fiyatlarının olması gerekenden tarihi olarak daha yüksek seviyelerde bulunduğu uyarısı hatırlatılan çalışmada, çeşitli tetikleyicilerle bu varlıklardan çıkışın olabileceği vurgulandı. Tetikleyicilerin ise virüsün ikinci dalga yayılmasıyla karantina ve tecrit önlemleri alınması sonucunda mevcut durgunluğun daha uzun ve daha derin hale gelmesi olduğu belirtildi. Çalışmada, "Hükümetler ve merkez bankalarının yeniden beklenmeyen hamle yapmaları piyasalar tarafından fazla iyimser fiyatlanmış olabilir. Bunlara ilave olarak ABD'de yaklaşan seçimlerin oluşturacağı iklimle, ticaret savaşlarındaki olası alevlenme ihtimali bir diğer ihtimaldir" denildi. Çalışmada, ABD-Çin ticaret savaşının tansiyonunun yükselmesi; dünya ekonomisinin küresel kriz sonrası hala yapısal sorun taşıması, AB üyesi ülkelerdeki şirket ve hane halkı borçluluğu, küresel bankacılık sisteminin kriz sonrası sermaye birikimini henüz tamamlamamış olması, banka dışı finansal kuruluşlarının dayanıklılığı hakkındaki şüpheler, bazı yükselen ekonomilerin döviz rezervi yetersizliği diğer risk unsurları olarak sıralandı.

Vergi Uzmanı Bingöl tek tek açıkladı: 453 milyar TL vatandaşın cebinden çıkacak

Vergi Uzmanı Bingöl tek tek açıkladı

İşte nedeni

**453 MİLYAR TL
VATANDAŞIN
CEBİNDEN ÇIKACAK**

Vergi Uzmanı Ozan Bingöl, iktidarın son 15 yıllık görev zararının 453 milyar TL'ye ulaştığını ifade etti. Bingöl, "Bunun 483,2 milyar TL'si Sosyal Güvenlik Kurumuna, 30,7 milyar TL'si kamu bankalarına, 29,1 milyar TL'si ise KİT'lere yapılmıştır." ifadelerini kullandı.

Paraanaliz.com'da yer alan habere göre, Vergi Uzmanı Ozan Bingöl, kamuda 15 yıllık görev zararının 453 milyar TL'ye ulaştığını yazdı. Bingöl, "Ödeyen 83 milyon vatandaş" söz konusu paranın vatandaşın cebinden çıktığını ve çıkacağını ifade etti.

Bingöl'ün yazısını Twitter hesabından paylaşan ekonomist Atilla Yeşilada ise "Düşman uyur, ParaAnaliz uyumaz. 7/24 sizin için çalışıyoruz" notunu düştü.

Yıllar İtibariyle Görev Zararlarının Seyri Nasıldır?

Aşağıdaki tabloda 2006 yılından 2020 yılı Temmuz ayı sonuna kadar gerçekleşmiş görev zararlarına ilişkin verilere yer verilmiştir.

Tablo: 2006-2020/7 Dönemi Görev Zararları (Bin TL)

Yıllar	Görev Zararları	Kamu Teşebbüslerine	Sosyal Güvenlik Kurumlarına	Mali Kurumlara	Diğer
2006	7.245.287,00	728.239,00	6.272.328,00	236.770,00	7.950,00
2007	8.641.207,00	730.366,00	7.526.484,00	376.432,00	7.925,00
2008	9.606.291,00	1.316.945,00	7.708.734,00	573.158,00	7.454,00
2009	16.489.463,00	2.772.045,00	12.707.999,00	1.000.599,00	8.820,00
2010	16.467.947,00	2.602.598,00	13.417.896,00	439.650,00	7.803,00
2011	20.071.218,00	2.584.604,00	16.584.148,00	897.782,00	4.684,00
2012	22.062.156,00	1.943.837,00	18.391.512,00	1.719.590,00	7.217,00
2013	28.243.437,00	1.660.951,00	24.589.589,00	1.987.197,00	5.700,00
2014	29.618.061,00	1.761.692,00	26.116.994,00	1.730.565,00	8.810,00
2015	34.843.920,00	2.241.928,00	30.392.613,00	2.202.377,00	7.002,00
2016	46.779.590,00	2.520.088,00	41.453.594,00	2.805.908,00	0,00
2017	63.882.571,00	3.403.888,00	57.155.702,00	3.316.023,00	6.958,00
2018	80.896.642,00	2.176.154,00	74.877.697,00	3.821.093,00	21.698,00
2019	91.311.219,00	1.676.137,00	84.195.768,00	5.407.536,00	31.778,00
2020/7*	67.014.927,00	991.595,00	61.807.391,00	4.215.941,00	0,00
TOPLAM	543.173.936,00	29.111.067,00	483.198.449,00	30.730.621,00	133.799,00

*2020 yılı ilk yedi ay verilerini içermektedir.

Kaynak: HMB verilerinden hareketle tarafımızdan oluşturulmuştur.

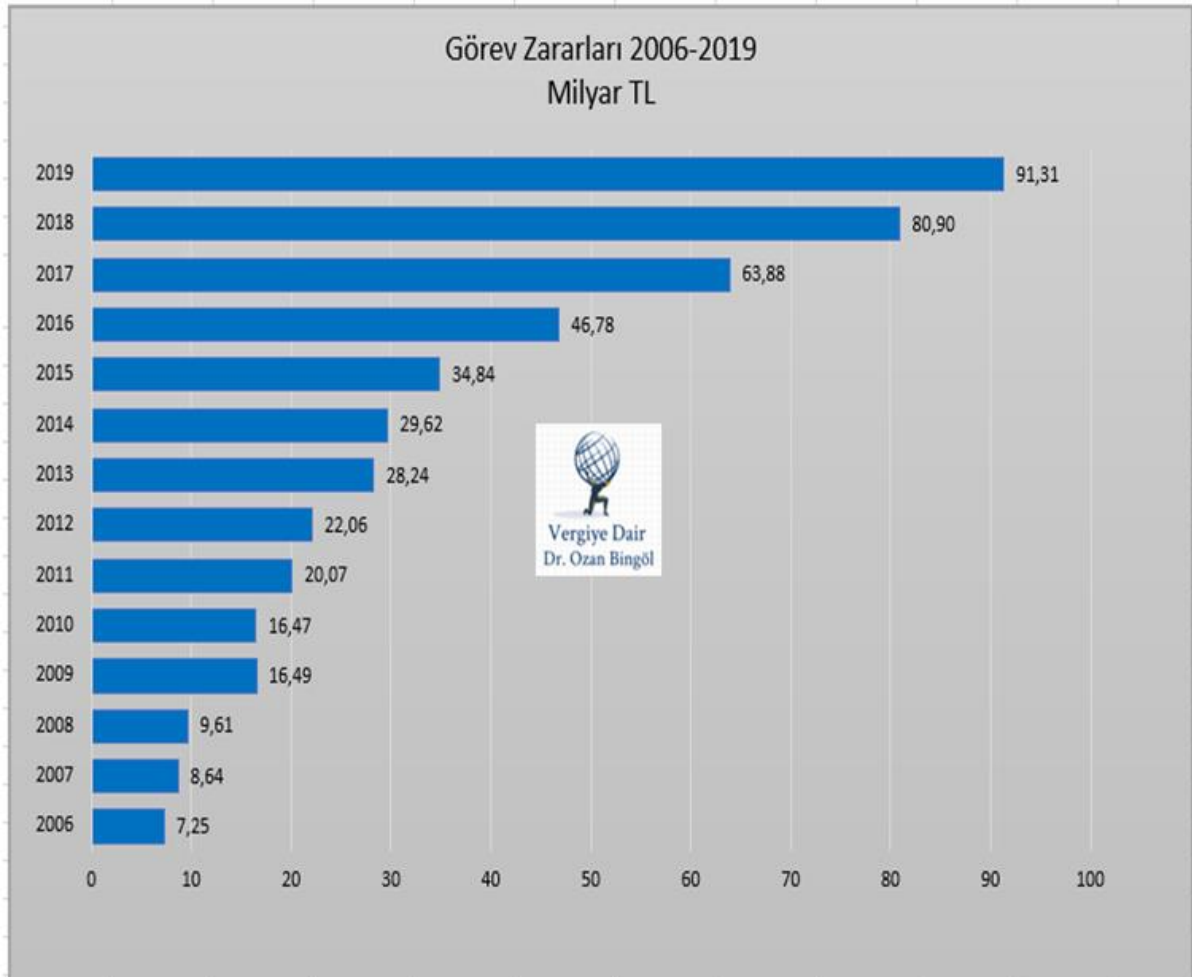

Görev zararları esas itibariyle:

- Kamu teşebbüslerine (TCDD, TMO, TKİK, Et ve Süt Kurumu, Çay-Kur gibi)
- Sosyal Güvenlik Kurumlarına,
- Mali Kurumlara (Halkbank, Ziraat Bankası, Eximbank gibi)

alt başlıklar çerçevesinde sınıflandırılabilir. Burada sosyal güvenlik kurumlarına ilişkin görev zararları ayrı bir kategoridir. Bu nedenle SGK'ya yapılan görev zararları burada ayrıntılı olarak işlenmeyecektir. Burada özellikle kamu iktisadi teşebbüslerine ve kamuya ait mali kurumlara yapılan görev zararları üzerinde durulacaktır.

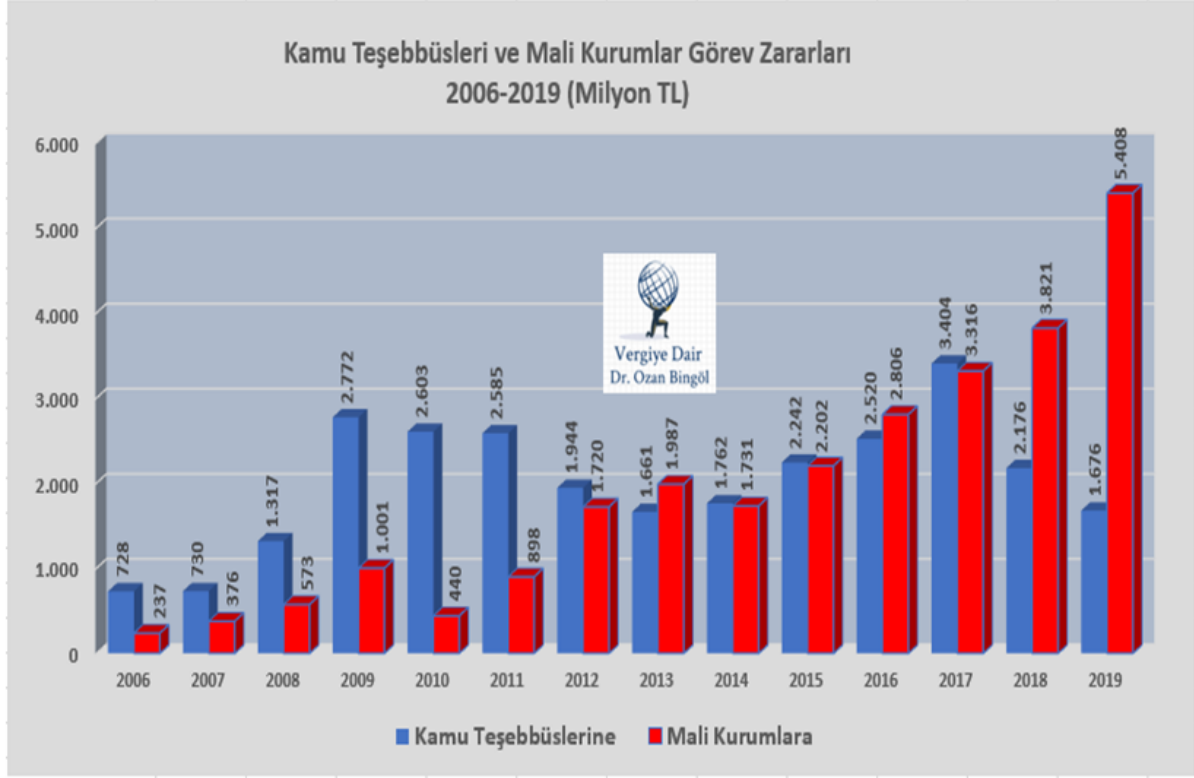
2006 yılından bu yana (2020/07) bütçeden yapılan görev zararı ödeme tutarı 543,2 milyar TL'dir. Bunun 483,2 milyar TL'si Sosyal Güvenlik Kurumuna, 30,7 milyar TL'si kamu bankalarına, 29,1 milyar TL'si ise KİT'lere yapılmıştır.

Görev zararlarının yıllar itibariyle gelişimine bakıldığında özellikle 2014 yılından itibaren hızlı bir artış trendine girildiği görülmektedir. Aslında Türkiye'de ekonomik verilerin kötüye gittiği dönemlerde görev zarar tutarlarındaki artışlar ve büyüklükler dikkat çekicidir. Konunun ekonometrik analizlere tabi tutulması durumunda ilginç korelasyonların elde edilmesi muhtemeldir.

Mali Kurumlar ve KİT'lere Yapılan Görev Zararı Ödemelerindeki Gelişim

Kamu iktisadi teşebbüslerine yapılan görev zararı ödemeleri ile kamu bankalarına yapılan görev zararlarına ilişkin gelişim süreci aşağıda sunulmuştur.

Yukarıdaki grafikten açıkça görüldüğü üzere son dönemde mali kurumlara yapılan görev zararı ödemeleri hızla artmış ve KİT'lere yapılan görev zararı ödemelerinin çok üzerine çıkmıştır. 2019 yılında mali kurumlara yapılan görev zararı ödemesi KİT'lere yapılan görev zararı ödemelerinin 3 katını aşmıştır. Bunda son dönemde piyasanın canlandırılması için kamu bankalarına düşük faizli kredi verme görevinin yoğun olarak verilmesi etkili olmuştur.

Mali Kurumlara Yapılan Görev Zararı Ödemeleri

Mali kurumlara yapılan görev zararları esas itibariyle Ziraat Bankası ve Halkbank üzerinde yoğunlaşmaktadır. Yıllar itibariyle mali kurumlara yapılan görev zararı, kurum bazında aşağıda sunulmuştur.

2006-2019 Dönemi Mali Kurumlar Görev Zararları (Bin TL)					
Yıllar	Mali Kurumlara	Ziraat Bankası'na	Eximbank'a	Halk Bankası'na	Diğer Mali Kurumlara
2006	236.770,00	130.000,00	0,00	106.770,00	0,00
2007	376.432,00	204.432,00	0,00	172.000,00	0,00
2008	573.158,00	368.856,00	0,00	204.302,00	0,00
2009	1.000.599,00	623.564,00	0,00	377.035,00	0,00
2010	439.650,00	300.986,00	0,00	138.664,00	0,00
2011	897.782,00	648.867,00	0,00	248.915,00	0,00
2012	1.719.590,00	1.299.980,00	0,00	368.529,00	51.081,00
2013	1.987.197,00	1.514.332,00	0,00	414.084,00	58.781,00
2014	1.730.565,00	1.137.887,00	0,00	527.081,00	65.597,00
2015	2.202.377,00	1.371.494,00	68.006,00	690.415,00	72.462,00
2016	2.805.908,00	1.751.603,00	29.462,00	941.517,00	83.326,00
2017	3.316.023,00	2.107.106,00	16.417,00	1.098.802,00	93.698,00
2018	3.821.093,00	2.319.177,00	31.408,00	1.362.565,00	107.943,00
2019	5.407.536,00	3.294.432,00	65.179,00	1.917.566,00	130.359,00

Kaynak: HMB verilerinden hareketle vergiyedair.com tarafından oluşturulmuştur.

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere Ziraat Bankası ve Halkbank dışındaki mali kurumlara yapılan görev zararı ödemeleri cüzi miktarda kalmaktadır. Son yıllarda Eximbank'a yapılan görev zararı ödemelerinde artış olduğu görülmektedir.

Görev zararının hesap şekli, bu zararların ilgili bankaların ticari iş ve işlemleri içindeki yeri, bilanço ve gelir tablolarına etkileri ayrıca analiz edilmesi gereken bir konudur. Halkbank'ın borsaya kote ve halka açık bir ticaret şirketi olduğu düşünüldüğünde görev zararı uygulamasının analizi ayrı bir önem kazanmaktadır.

Kamu Teşebbüslerine Yapılan Görev Zararı Ödemeleri

2006 yılından bu yana pek çok Kamu Teşebbüsüne görev zararı ödemesi yapılmıştır. Bunları aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür:

- T.C. Devlet Demiryolları
- Tarım işletmeleri
- Toprak Mahsulleri Ofisi
- Tekel
- ÇAY-KUR
- TEDAŞ
- ÜAŞ
- TETAŞ
- TTK

- Tarım ve Kredi Kooperatifleri
- TŞFAŞ
- Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu
- Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü
- Diğer Teşebbüsler

2006 yılından bu yana görev zararı ödemesinde öne çıkan kamu teşebbüsleri ise aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Türkiye Kömür işletmelerine yapılan görev zararı ödemelerinin özellikle 2014 yılından itibaren hızlı bir artış trendine girdiği ve son dört yılda 4,9 milyar TL'ye ulaştığı görülmektedir. Son on dört yılda sadece Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumuna 8,45 milyar TL görev zararı ödenmiştir. 14 yıllık dönemde Toprak Mahsulleri Ofisine ödenen görev zararı tutarı ise 13 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Görev Zararı Ödemeleri Vergi Mükellefini İlgilendirmeli mi?

Görev zararı ödemelerinin tamamı merkezi yönetim bütçesinden yapılan ödemelerdir. Bunun anlamı şu, örneğin hükümet tarafından Ziraat Bankasına düşük faizli kredi verildiğinde, düşük faizli krediyi alan kişinin piyasa koşullarına göre daha uygun imkanlarla sunulan kredi nedeniyle sağladığı mali faydanın tamamı vergilerimizle karşılanır. Başka bir deyişle, piyasa koşullarının dışına çıkarılan KİT'ler veya kamu bankalarının daha ucuza sunduğu hizmet, mal veya daha pahalıya aldığı ürünler için ilgililere sağlanan faydanın tamamı vergilerimizden bu kişilere doğrudan pay aktarılması demektir.

2006-2019 Dönemi KİT Görev Zararları (Bin TL)					
Yıllar	Kamu Teşebbüsleri Görev Zararları Toplamı	Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumuna	TCDD	TMO	Diğerleri
2006	728.239,00	250.000,00	275.422,00	166.000,00	36.817,00
2007	730.366,00	265.000,00	218.177,00	152.000,00	95.189,00
2008	1.316.945,00	332.000,00	328.094,00	560.000,00	96.851,00
2009	2.772.045,00	252.000,00	338.500,00	1.438.863,00	742.682,00
2010	2.602.598,00	462.400,00	345.649,00	775.180,00	1.019.369,00
2011	2.584.604,00	225.000,00	376.034,00	1.937.064,00	46.506,00
2012	1.943.837,00	0,00	351.681,00	1.523.290,00	68.866,00
2013	1.660.951,00	418.050,00	293.082,00	927.326,00	22.493,00
2014	1.761.692,00	570.272,00	426.724,00	733.520,00	31.176,00
2015	2.241.928,00	731.550,00	410.000,00	1.059.000,00	41.378,00
2016	2.520.088,00	1.283.793,00	426.116,00	791.180,00	18.999,00
2017	3.403.888,00	1.290.000,00	533.011,00	1.550.118,00	30.759,00
2018	2.176.154,00	1.206.487,00	0,00	950.000,00	19.667,00
2019	1.676.137,00	1.160.127,00	0,00	450.000,00	66.010,00

Kaynak: HMB verilerinden hareketle vergiyedair.com tarafından oluşturulmuştur.

Görev zararının yukarıdaki niteliği, vergi mükelleflerinin vergilerimiz nerelere harcanıyor sorusu sorarken, görev zararlarının kimlere sağlanan imkanlardan kaynaklandığını da sorgulamasını gerektirmektedir.

Kamu bankaları tarafından, piyasa koşullarının çok altında sunulan krediler kimlere sunulmuştur? Hangi kriterler esas alınmıştır? Düşük faiz oranı ile alınan bu krediler ilgililer tarafından amacına uygun olarak kullanılmış mıdır? Tüm bunlar analiz edilmekte midir? Yapılan piyasa koşullarının dışındaki hizmet sunumu, mal satışı veya mal alışları piyasa mekanizmasını, piyasada kaynakların etkin ve rasyonel dağılımını nasıl etkilemektedir? Piyasada kalmasının ekonomik açıdan mümkün ve rasyonel olmadığı şirketler görev zararları yoluyla, ekonomiye ve bütçeye yük olma pahasına, hayatta mı tutulmaktadır?

Kamu bankalarından düşük faizli kredi alan işletmelerin, özel bankalarda mevduat hesabı açarak bu paraları oralarda değerlendirdiği, altına yatırım yaptığı türden örneklere rastlanmaktadır. Vergilerimizle finanse edilen kaynakların, kimlere, hangi amaçla, nasıl verildiği; amacına uygun kullanımının takip edilip edilmediği konusu vergi ödeyen herkes için sorması gereken sorular.

GÖREV ZARARI NEDİR?

Görev zararı, kamu iktisadi teşebbüslerine hükümetçe piyasa şartlarının dışına çıkacak tarzda görev vermeleri nedeniyle oluşan zararlardır. Örneğin, kamu politik amaçlarla A kamu bankasına konut alacaklara piyasa faiz oranının 5 puan altında kredi verdirtir. Verilen bu kredi nedeniyle A bankası piyasa kredi faizi ile düşük kredi faizi arasındaki fark kadar karından mahrum kalmaktadır. İşte kamu bankasının, iktidarın talimatları doğrultusunda piyasa şartlarına göre düşük oranlı faiz uygulaması nedeniyle uğradığı bu gelir kaybı bütçeden karşılanır. Bütçeden kamu bankasına bu kapsamda yapılan ödemeler merkezi yönetim bütçesinde "görev zararı" olarak kaydedilir.

Benzer şekilde, toprak mahsulleri ofisine piyasa şartlarının üzerindeki fiyatla alım yapma görevi verildiğinde, bu alımlar nedeniyle kurumun uğradığı zarar yine görev zararları kaleminde bütçeden ödenir.

Kabine Doğu Akdeniz gündemi ile toplanıyor

Cumhurbaşkanlığı Kabinesi, Doğu Akdeniz'deki gerilim ve korona virüs salgını gündemiyle toplanacak.

Cumhurbaşkanlığı Kabinesi, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan başkanlığında toplanacak.

Toplantının ana gündem maddeleri Doğu Akdeniz'de yaşanan sondaj gerilimi ve salgın ile mücadele olacak.

Toplantıda, Oruç Reis sismik araştırma gemisinin Yunanistan ile yaşanan gerilimin gölgesinde devam eden çalışmaları ve 10 Eylül'e kadar sürecek Kıbrıs'taki Akdeniz Fırtınası tatbikatı da değerlendirilecek.

Korona virüs salgınında son durumun ele alınacağı toplantıda 21 Eylül'de başlayacak yüzyüze eğitim ile ilgili de değerlendirme yapılması bekleniyor.

Kabine toplantısında ekonomi, terörle mücadele ve sınır ötesi operasyonların da gündeme geleceği tahmin ediliyor.

Ulusal Uzlaşı Hükümeti Başkanı Sarraj, İstanbul'da Cumhurbaşkanı Erdoğan ile görüştü

Ankara ile UUH arasında işbirliğini artırma hamleleri sürüyor. Sarraj, Türkiye'yi ziyaret ederken Libya'da rakip iki cephenin Fas'ta bir araya geldiği duyuruldu.

Doğu Akdeniz'deki gerilimle birlikte gözler bir yandan da Libya'da rakip iki cephe arasındaki kırılğan ateşkeste. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan dün Birleşmiş Milletler'in (BM) tanıdığı Trablus merkezli Ulusal Uzlaşı Hükümeti (UUH) Başkanlık Konseyi Başkanı Faye Sarraj ile bir araya geldi. Görüşme İstanbul'da Vahdettin Köşkü'nde yapıldı. Cumhurbaşkanlığı'ndan yapılan açıklamada görüşmenin "verimli" geçtiği belirtilerek Libya'daki gelişmelerin, ikili ilişkilerin ve bölgesel meselelerin ele alındığı kaydedildi. Açıklamada "Cumhurbaşkanımız görüşmede, Türkiye'nin, Libya'nın Birleşmiş Milletler tarafından tanınan meşru hükümeti ile dayanışma içerisinde olmaya devam edeceğini belirtmiş, Türkiye'nin önceliğinin Libya'nın siyasi birliği ve toprak bütünlüğü korunarak bir an önce istikrara kavuşması olduğunu yinelemiştir" denildi. Ayrıca açıklamada, "Görüşmede Türkiye'nin ve Libya'nın Doğu Akdeniz'deki haklarını koruyacak adımlar da değerlendirilmiştir" ifadeleri kullanıldı.

Ankara-Trablus hattında son dönemde üst düzey ziyaret trafiği artmış durumda. Sarraj'ın dünkü Türkiye ziyareti öncesinde ise gündeme UUH ile Halife Hafter güçlerinin desteklediği Tobruk cephesi arasında Fas'ta görüşmeler için düşmeye

basıldığı haberi düştü. İki taraftan yetkililerin dün Rabat'ın güneyinde Bouznika bölgesinde görüştüğü kaydedildi. Fas Dışişleri Bakanı Nasser Bourita, her iki tarafa farklılıklarını azaltmak için alan yaratmak istediklerini, krizin çözümünde BM'nin arabulucu olabileceğini belirtti.

MERKEZ BANKASI İLE İMZA

Sarraj'ın İstanbul ziyareti çerçevesinde UUH ile ekonomi, teknoloji konularında işbirliği de masaya yatırıldı. Bu çerçevede, UUH Merkez Bankası Başkanı Saddek Elkaber ve beraberindeki heyet ile Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank bir araya geldi. Varank, "Ülkelerimiz ekonomik, siyasi ve askeri alanlarda pek çok tehditle karşı karşıya. Bir kısmı ortak bu tehditlere karşı biz Libya ile birlikte mücadele ediyoruz" dedi. Taraflar arasında yatırım, girişimcilik ve teknolojik işbirliğinin artırılmasına yönelik iyi niyet anlaşması imzalandı. Varank, "Önümüzdeki günlerde özellikle teknoloji odaklı girişimleri desteklemek üzere girişim sermayesi fonları kurulması ya da ülkemizdeki fonlara yatırım yapılması hususunda da karşılıklı işbirliğine dönük adımlarımız olacak" ifadelerini kullandı. Libya'da Hafter güçlerinin müttefiki Tobruk'taki Temsilciler Meclisi Başkanı Akile Salih ile Ankara destekli UUH Başkanı Sarraj, 21 Ağustos'ta ülke genelinde ateşkes kararı aldıklarını duyurmuştu.

BAŞAĞA KARARI SONRASI

Sarraj, uzun süredir UUH güçlerinin operasyon yapıp yapmayacağı tartışılan Hafter güçlerinin elindeki Sirte ve Cufra'nın "silahtan arındırılmış bölge" olması gerektiğini söylemiş ve Mart 2021'de seçim çağrısı yapmıştı. Salih ise Sirte kentinin seçimle işbaşına gelecek yeni hükümetin geçici merkezi olmasını önermişti. BM, AB, ABD, Rusya ve Mısır'dan ateşkes açıklamasına destek mesajları gelmiş, Türkiye'nin ise "bekle gör" politikası izlediği yorumları yapılmıştı. Ateşkes açıklaması Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar'ın Trablus ziyaretinden 4 gün sonra gelmişti. Ardından geçen hafta UUH İçişleri Bakanı Fethi Başağa'nın da yer aldığı bir heyet Türkiye'de temaslarda bulunmuştu. Bu ziyaretle peşi sıra Trablus'ta ekonomik gerekçeli protestolar, silahlı grupların eylemlere müdahalesi ile birlikte Başağa'nın "tedbir amaçlı görevden alınması", yaklaşık bir hafta sonra önceki gün yeniden koltuğa iade edilmesi haberleri gündeme yansımıştı.

Öte yandan AA'nın haberine göre, UUH güçleri Hafter cephesinin ateşkesi ihlal ettiğini duyurdu. Mevzilerine önceki gün 10 Grad füzesi atıldığı, can kaybı yaşanmadığı belirtildi. Bunun ateşkes kararının ardından üçüncü ihlal olduğu kaydedildi.

'Kurz'un temsil ettiği çarpık ideolojidir'

Dışışleri Bakanı avuőđlu, Avusturya Baőbakanının, "Erdoğan, Avrupa'daki Türkleri kendi amaçları için kullanıyor" iddiasına, "AB ve değerlerine asıl büyük tehdit Kurz'un temsil ettiği çarpık ideolojidir" ifadeleriyle tepki gösterdi.

Dışışleri Bakanı Mevlt avuőđlu, Twitter hesabından, Euronews'te yer alan, "Avusturya Baőbakanı Sebastian Kurz: Erdoğan, Avrupa'daki Türkleri kendi amaçları için kullanıyor" haberini alıntılıyarak, "AB ve değerlerine asıl büyük tehdit Kurz'un temsil ettiği çarpık ideolojidir. Yabancı düőmanlıđı, ırklık ve İslam karőıtlıđı üzerine kurulan bu çirkin siyaset çağımızın hastalıklı zihniyetidir." değerlendirmesinde bulundu.

Euronews'te yer alan habere göre, Alman gazetesi Handelsblatt'a konuőan Kurz, AB sınırlarının korunması ve Yunanistan ile tam dayanışma içinde olunması gerektiğini savunarak Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı "mültecileri silah olarak kullanmakla" suçlayan açıklamalarda bulundu.

Siyasette yeni tartışma: İdam geri gelsin

Düzenleme yapılması durumunda, özellikle çocuk istismarı ve kadın cinayetleriyle ilgili suçları kapsamı gündeme gelebilecek.

Düzenleme yapılması durumunda, özellikle çocuk istismarı ve kadın cinayetleriyle ilgili suçları kapsamı gündeme gelebilecek.

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin gündeme getirdiği ve TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un destek verdiği 'idam cezası geri gelmeli' açıklamasının ardından, gözler hangi suçların kapsama alınıp alınmayacağına çevrildi. Düzenleme yapılması durumunda, özellikle çocuk istismarı ve kadın cinayetleriyle ilgili suçları kapsamı gündeme gelebilecek. MHP lideri Bahçeli geçtiğimiz günlerde "İdam cezasının hukuk mevzuatımıza tekrar alınması iğrenç ve ilkel suçların işlenmesini caydırabilecektir. Çocukları, kadınları, masum ve mazlumları en aşağılık yöntemlerle hedef alan canilerin, katillerin, insanlık düşmanlarının fiillerine karşılık gelen cezaların adil ve orantılı tespiti milli birlik ve dayanışma şuurunun istikbali açısından zorunluluktur" demişti. Bahçeli'nin bu açıklamasının ardından önceki gün TBMM Başkanı Mustafa Şentop'tan da "Çok sınırlı olarak, belli suçlara mahsus olmak üzere idam cezasının bulunması gerektiği kanaatindeyim" şeklinde destek açıklamaları gelmişti.

Kulislerde, idam cezasının dönüşü olmayan sonuçları olduğu ve bu konuda çok ince eleyip sık dokumak gerektiği konuşuluyor.

ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ ŞART

Bahçeli'nin yaptığı açıklamalarla sinyalini verdiği idam cezasıyla ilgili muhtemel bir düzenleme yapılması durumunda, özellikle çocuk istismarı ve kadın cinayetleriyle ilgili suçları kapsamı gündeme gelebilecek. Türkiye'nin 7 Mayıs

2004'teki Anayasa değişikliği ile mevzuatından çıkardığı idam cezasının yeniden getirilmesi için anayasa değişikliği gerekiyor. Ancak, AK Parti ve MHP'nin TBMM'deki sandalye sayısı böyle bir Anayasa değişikliğinin yapılması için yeterli olmuyor.

CUMHURBAŞKANI NE DEMİŞTİ?

İdam konusu, 15 Temmuz darbe girişiminin ardından Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından da zaman zaman dile getiriliyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan, yaptığı açıklamalarda, parlamentodan geçtiği anda idam cezasını onaylayacağını ifade etmişti.

"GEREĞİNİ YAPMAK ZORUNDAYIZ"

Muhalefet kanadının henüz sessizliğini koruduğu konuya ilişkin bir açıklama da AK Parti Grup Başkanvekili Cahit Özkan'dan geldi. Özkan "Eğer vatandaşlarımız ülke barışını tehdit eden, huzurunu tehdit eden suçlarla ilgili idam cezası istiyorsa biz de parlamentoda bunun gereğini yapmak zorundayız. Uluslararası hukuk da buna saygı duymak zorunda. Bu konunun gereğini en kısa zamanda yapacak, toplumsal barışımıza, vatandaşlarımızın adalet beklentisine uygun hukuk inşası üretmeye devam edeceğiz" ifadelerine yer verdi.

"BAŞKA YOLU YOK"

Öte yandan, MHP lideri Bahçeli'nin açıklamalarına sosyal medyadan da destek paylaşımları geldi. Sosyal medyadan "Vatan hainlerine, tecavüzcü sapıklara idam gelsin. Başka yolu yok' , 'Şiddeti savunmuyoruz ama şiddete başvuranların da aynı karşılığı bulmasını istiyoruz' , 'Meclis'te onay bulmasını istiyoruz' gibi paylaşımlar yapıldı.

Alaattin AKTAŞ

07 Eylül 2020

Koronanın yoğunluk haritası varsa faizin de tırmanış haritası var!

✓ **Korona haritası gibi faiz haritası oluştu. Artışı simgeleyen sarı kutular son aylarda çok belirgin hale geldi.**

✓ **Dün kredi vermeyen bankaları dövüyorlardı, bugün kredi verenleri dövmeye niyetleniyorlar. Ama böyle gidersek yakında bankalara yeniden "Hadi daha çok kredi" diye yüklenilmesi şaşırtıcı olmayacak.**

Artık çoğumuzun cep telefonunda yüklü bir uygulama var ya, koronada riskli bölgeleri gösteren... Biz de daha önce zaman zaman yaptığımız aylara göre faiz değişimini ortaya koyan ve mavi ile sarı renklerle işaretlediğimiz faiz değişimi tablomuzu yeniledik. Biraz koronanın yoğunluk haritasını andıran bir durum çıktı ortaya.

Bizde risksiz dönem, yani faizin düşüş dönemi mavi. Sarı ise riskin arttığını, yani faizin yükseldiğini gösteriyor. Baz olarak geçen yılın aralık ayını alarak yola çıktığımızı da belirtelim.

En yoğun mavi MB faizinde

Merkez Bankası faizi olarak, işlevini tümüyle yitirmiş olan haftalık repo ihale faiz oranını değil, ortalama fonlama maliyetini almayı tercih ettik. İşte fonlama maliyeti bu yılın ilk altı ayında mavi seyretti, yani hep geriledi. Geçen yılın aralık ayı sonunda yüzde 11.43 olan ortalama fonlama maliyetinin haziran sonunda yüzde 7.62'ye kadar indiğini görüyoruz.

Ama sonrasında durum değişiyor; özellikle de ağustos ayında. Ortalama fonlama maliyeti ağustos sonunda yüzde 10.15'e çıkmış durumda ve ağustos ayındaki artış tam 2.39 puan.

Mevduat faizinde durum

Faizde rüzgar tersine dönmeye görsün, tüm oranlar bundan anında etkileniyor. Merkez Bankası'nın kurdaki artışı yavaşlatabilmek uğruna faizi örtülü biçimde artıran adımlarıyla birlikte mevduat faizinde de hızlı bir tırmanış başladı. Üstelik bu faiz artışı yalnızca TL cinsi mevduatta değil, döviz cinsi mevduatta da geçerli.

Mevduat faizini tabloya dökerken üç aya kadar vadeli mevduatı esas aldık. Gerek TL, gerekse döviz mevduatının çok önemli bir kısmı üç aya kadar vadeli hesaplarda tutuluyor. Dolayısıyla toplam mevduatın oranı çok fazla anlam ifade etmiyor.

TL cinsi üç aya kadar vadeli mevduatın faizi ağustosta 3.28 puan artarak yüzde 11.44'e çıktı. Doların ortalama faizi yüzde 1.40, euronun faizi ise yüzde 0.60 düzeyinde.

Mevduattaki bu oranların tüm bankaların ortalamasını gösterdiğini ve Merkez Bankası tarafından derlenen verilerden oluştuğunu belirtelim.

Kredi faizleri uçuşta!

En hızlı artış ihtiyaç kredilerinde. Bu kredilerin faizi ağustos ayında tam 6.58 puan artış gösterdi.

Ağustos ayında taşıt ve konut kredilerinde 4 puanın biraz üstünde artış var, ticari krediler de 1.5 puana yakın artmış durumda.

Haziran ayında konut kredisinde kamu bankaları eliyle başlatılan kampanyaya değinirken, bu kredinin çok cazip olduğunu özellikle vurgulamıştık. Aylık yüzde 0.64 faiz, bir yılı ödemesiz 180 ay vade, gerçekten bir daha kolay kolay elde edilemeyecek bir avantaj sunuyordu. Ve bu avantaj çok kısa ömürlü oldu, hem zaten bu olanağı öyle uzun süre devam ettirmek de mümkün değildi. Konut kredisini faizi haziranda yüzde 9.01'e indikten sonra temmuzda biraz artışla yüzde 9.22'ye çıktı. Asıl artışın yaşandığı ağustosta ise faiz ay sonu itibarıyla yüzde 13.31'e tırmandı.

Ortalama fonlama maliyeti ile mevduat ve kredi faizlerinin ay sonları itibarıyla seyri (%)

	MB ort. fonlama maliyeti	Mevduat (Üç aya kadar vadeli)			Kredi			
		TL	Dolar	Euro	İhtiyaç	Taşıt	Konut	Ticari
Aralık	11,43	10,53	2,00	0,29	15,23	13,17	12,64	12,73
Ocak	10,97	9,93	1,42	0,24	14,79	13,58	11,50	11,25
Şubat	10,54	9,92	1,29	0,17	14,10	12,86	11,32	11,54
Mart	9,27	10,23	1,15	0,22	15,35	13,26	11,41	12,22
Nisan	8,35	9,54	1,20	0,22	8,27	14,10	11,49	9,53
Mayıs	7,90	8,04	0,92	0,33	11,94	12,61	11,13	9,66
Haziran	7,62	8,08	0,91	0,31	12,87	11,28	9,01	9,80
Temmuz	7,76	8,16	0,95	0,39	11,48	11,58	9,22	10,77
Ağustos	10,15	11,44	1,40	0,60	18,06	15,60	13,31	12,23
Ağustos artışı (puan)	2,39	3,28	0,45	0,21	6,58	4,02	4,09	1,46

Dün; kredi vermeyeni döverim!

Bugün; kredi vereni döverim!

BDDK nisan ayında aktif rasyosu adı altında bir düzenleme yapmıştı. Bu düzenlemenin amaçlarından biri de bankaların topladıkları mevduatla orantılı biçimde kredi açmasını sağlamaktı. Çoğu banka kredi açmak istemiyordu, çünkü kredi geri dönüşünde sorun olacağı kaygısı yaşamaktaydı. Çare belliydi; olabildiğince az mevduat toplamak. Böylece kimse "Bak mevduatın çok, kredi açmıyorsun, cezalısin" diyemeyecekti.

Bankalar az mevduat toplamak için faizi düşürdü. Öyle bir duruma gelindi ki, vade yenilemesinde TL mevduata yıllık yüzde 2 dolayında faiz teklif eden bankalar oldu. "Paranı benden çek" demlemiyordu da, "Anla işte, istemiyorum mevduatını" demeye getiriliyordu.

Aktif rasyosu biraz gevşetildi, çünkü daha dün kredi vermeyene ceza uygulayanlar, artık bugün çok kredi açılmasını diye uğraşmaktaydı.

Çok kredi kullanılması istenmiyordu ya artık, BDDK'nın aldığı son kararlar da tüketici kredilerinde vade 60 aydan 36 aya indirildi.

Koronayı böyle yönetememeye devam edersek, (aksi yönde bir işaret ne yazık ki görünmüyor) ekonomi yeniden büzülecek ve yakında "daha düşük faizli, daha uzun vadeli, yani daha fazla kredi" için adımlar atılması hiç şaşırtıcı olmayacak.

Abdulkadir Selvi

aselvi@hurriyet.com.tr

Muharrem İnce Güneydoğu'ya gidiyor

7 Eylül 2020

Muharrem İnce, "Memleket Hareketi"ni 4 Eylül'de Sivas'tan başlattı. 4 Eylül Cumhuriyet'in temellerinin atıldığı Sivas Kongresi'nin yıldönümü olması nedeniyle doğru bir tarihi. Zaten CHP'de kurultay tarihini 4 Eylül'de başlatır. Sivas ise Kuva-yı Milliye ruhunu yansıtmaları için doğru bir yerdi. İnce'nin, Sivas'taki çıkışından sonra konuştuğum bazı CHP yöneticilerinde büyük bir rahatlama hissettim. "Ölü doğdu" yorumunu yaptılar. Medyada da "Dağ fare doğurdu" yönünde değerlendirmeler yaptılar. Her iki değerlendirmeye de katılmıyorum. CHP'lilerin erken rehabet içine girdiklerini düşünüyorum. Muharrem İnce, 2023'ü hedef alan bir hareket başlatıyor. CHP yönetiminin erken sevinmek yerine, bu işin getirisini ve götürüsünü iyi hesap edip adım atmasından yanayım. Ben de İnce'nin Sivas'tan on binlerle birlikte yola çıkmasının daha etkili olduğu düşünenlerdenim. Sivas meydanında on bin kişiyi toplasa Türkiye'yi sarsardı. Siyaset iddia işidir. Ancak bunun şimdi olmaması ilerleyen zamanlarda olmayacağı anlamına gelmiyor.

İNCE KALABALIK BİR KATILIM İSTEMEMİŞ

Sivas programından sonra Muharrem İnce'ye yakın kaynaklarla konuştum. Koronavirüs nedeniyle Muharrem İnce katılım istememiş. O nedenle Sivas'a gelmek isteyenlere, "Gelmeyin" demiş. Muğla'dan, İzmir'den, Edirne'den, Zonguldak'tan, Van'dan, Adana'dan, Antalya'dan temsilcilerin bulunması istenmiş. Muharrem İnce de ekibini tanıtırken, "Tam kadro gelmedik, temsili bir heyetle geldik" demişti. Sivas'a, binlerin toplandığı Sivas meydanından Türkiye'ye seslenmek yerine, ilk çıkışta doğru mesaj verilmesi tercih edilmiş. Bir tercih yapılmış. Mesaj verilmek istenmiş. O tercihe saygı duyuyorum ama yine de Sivas'ta havaalanındaki cılız görüntünün iyi olduğu kanaatinde değilim.

VİRÜS KAYGISI ETKİLİ OLMUŞ

Muharrem İnce'nin de hakkını yememek lazım. Koronavirüsün ikinci dalga pik yaptığı bir ortamda meydanlara on binleri toplamak doğru olmazdı. Tek itirazım hem meydan hem cılız görüntü olmadı. Yoksa on binlerin toplanması demek koronavirüs mitingi yapmak demek olurdu. Muharrem İnce, kurmaylarına, "Bir kişi hasta olmasın" diye hassasiyet gösterilmesini istemiş. Biraz ironik olacak ama "Sivas'tan virüs yaydı" denilsin istememiş. Hem bulaş etkisi hem siyasi söylem anlamında. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, koronavirüsle mücadelenin öncülüğünü yapan bir lider olmasına rağmen, Giresun Dereli'de meydana toplanan selzedelere hitap etmesi dahi tartışma konusu yapıldı. Koronavirüs siyasetin alanını sınırladı. İnce'nin, koronavirüs konusundaki hassasiyetine katılıyorum.

UZUN SOLUKLU SİYASET

"Memleket Hareketi"nin başında, "Bin günde" ibaresi yer alıyor. İnce, 2023 Cumhurbaşkanlığı seçimine göre yola çıkmış durumda. Yakın çevresine, "Bu uzun soluklu bir yarış" diyormuş. Kadrolarını uzun soluklu bir siyasi mücadeleye göre hazırlıyor. CHP erken rehavete kapılmasın derken ona işaret ediyorum. Henüz seçim sath-ı mailine girilmedi. Bu hareketlerin etkisi o zaman daha iyi anlaşılacak.

DİYARBAKIR VE ŞIRNAK'A GİDİYOR

Muharrem İnce, yüz yüze siyaseti, insanların arasında olmayı tercih ediyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan da, "ruberu" yani, "yüz yüze siyaset" demişti. Ama bu gençlerle, sosyal medya platformları üzerinde ilişki kurmasına engel değil. Gençlere ulaşacak bir dil oluşturmalı. Çünkü siyasi iletişim açısından gerekli. İnce, Cumhurbaşkanlığı seçiminden birkaç ay önce ortaya çıkmak

yerine, 3 yıl boyunca halkı seçime hazırlamayı düşünüyor. O nedenle halkın içinde olacak. 4 Eylül'de Sivas'ta başlattığı hareketi Güneydoğu'da sürdürecektir. Önümüzdeki günlerde Van, Hakkâri, Şırnak, Mardin ve Diyarbakır'da olacak. Güneydoğu gezisinde İnce'nin Kürt sorununa ilişkin ne düşündüğünü de öğrenmiş olacağız.

MİSAK-I MİLLÎ MUTABAKATI

"Muharrem İnce, Sivas'ta konuştu ama ne söyledi, Türkiye'ye ne mesaj verdi" eleştirileri de dile getirildi. İnce de bunları takip ediyor elbette ki, yakın çevresine, "Türkiye için Misak-ı Milli mutabakatını önerdik. Dijital teknoloji, Ar-Ge, Endüstri 05'i önerdik" dediği ifade ediliyor.

TEKNİK EKİBİ TANITACAK

Muharrem İnce, ikinci çıkışını 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nda yapacak. 4 Eylül gibi 29 Ekim de seçilmiş bir tarih. İnce, Cumhuriyet'in sembolleri üzerinden CHP'den kendini dışlanmış hisseden Kemalistlere, Cumhuriyetçilere mesaj veriyor. 29 Ekim'de siyasi mesajlarının tonunu arttırması bekleniyor. Sivas'ta teknik kadrosunun birkaçını tanıtmıştı. Ama 29 Ekim'de gölge kabine dediğimiz teknik kadrosunu kamuoyunun önüne çıkaracak.

KILIÇDAROĞLU'NUN İNCE STRATEJİSİ

CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu, Muharrem İnce'yle görüşmeye yanaşmadı ama "Memleket Hareketi" için, "Gayet güzel. Bir itirazımız yok" dedi. CHP Lideri doğru olanı yaptı. "İnce bir strateji" izledi. İnce'yi hedef alsın büyütürdü. Ancak, Muharrem İnce'yi yok sayma stratejisini ne kadar sürdürecektir ondan emin değilim. Asıl önemli olan millet Muharrem İnce'yi yok sayacak mı? Eğer arkasında bir kitle oluşursa siyaset İnce'yi görmezden gelemez. Hele CHP.

İNCE'NİN İŞİ ZOR

Muharrem İnce'nin işi görüldüğü kadar kolay değil. Hatta zor. Hem iktidarla, hem muhalefetle mücadele etmek zorunda. Kılıçdaroğlu'ndan daha iyi muhalefet yapabileceğini, Erdoğan'dan daha iyi bir şekilde ülkeyi yönetebileceğini göstermek zorunda. "Ürkek muhalefet" dedi. Ürkek mürkek ama millet ittifakı ile bir araya gelip yerel seçimlerde kazanmayı bildiler. İktidar için, "Dokunsan yıkılacak iktidar" tanımını yaptı ama anketler hiç öyle göstermiyor. Erdoğan'la muhtemel rakipleri arasında açık bir fark var. O nedenle çift cepheli bir yarışa giriyor.

İbrahim Kahveci

Uzun vadede hepimiz ölmüş olacağız

Kapitalizmin devresel krizlere karşı önlemleri iktisatçılar arasında büyük bir tartışmadır.

Devresel krizler neden yaşanır ve bu krizlerden nasıl çıkılır?

Klasik iktisadın ilk iflası olarak kabul edilen 29 Buhranında Keynesyen görüş hakim oldu. John Maynard Keynes eksilen talep sıkıntısını kamusal harcamanın talep teşviki ile aşmayı önermişti.

70'lerde ise yaşanan stagflasyon karşısında Moneterist görüş öne çıktı. Milton Friedman parasal genişleme ile ekonominin kalıcı şekilde düzelmeyeceğini savunmuştur.

Moneterist görüş aslında istikrarlı para politikasının yeterli olacağını savunurken, buna yıllar önce Keynes cevap vermişti: **"Uzun vadede hepimiz ölmüş olacağız."**

Yani ekonominin kendiliğinden yeniden dengeye geleceği herkes tarafından nerede ise kabul ediliyordu. Mesele bu kendiliğinden denge sürecini beklemek mi olacak, yoksa müdahale ile bir an önce mi düzelmeye olacak?

Şimdi Türkiye ekonomisine bakalım.

15+ yaş nüfusun işsizlik oranı 1980 sonrasında yüzde 4,0 seviyelerinde istikrar kazanıyor. Bu oran yüzde 5,0'e gelince sıkıntı başlıyor ve 5,1'e ulaştığında toplum iktidarı cezalandırıyor.

94 krizi bir işsizlik krizi olmamış zaten. 2001 krizinde işsizlik oluyor. Hatta 2002-2003-2004 yılları 15+ yaş üstü için yüzde 5,14; 5,10 ve 5,02 olarak ciddi bunalım oluşturuyor.

2008 küresel krizde de 2009 ve 2010 yılları 5,97 ve 5,17 ile bunalım yılları oluyor. Ve sonra 2012'de işsizlik %4,01'e geriliyor.

Ama o da ne?

2014 yılında Türkiye aslında BUNALIM EKONOMİSİNE giriyor. 15+ yaş üstü nüfusun işsizlik oranı %5,01 ile barajı geçiyor. Ve ardından hiç düşmeden istikrarlı şekilde kronik işsizlik sorunu artıyor:

2014: %5,01
2015: %5,28

07.09.2020

2016: %5,67

2017: %5,77

2018: %5,83

2019: %7,27

Resmen 6 yılımız bunalım içinde geçmiş. Zaten Haziran 2015 seçimlerine de yansıyan bir sonuç.

Ama 2019 tam bir felaket. Çünkü bunalım ekonomisi içinde bir kriz dalgası yaşıyoruz. Ve EKONOMİK BUHRAN derinleşiyor.

2015 yılından bu yana seçimlerde ana argüman şu: "Hele bu kardeşinize bir yetki verin; sonra bu işler hallolacak."

Bu yıl 7. yıl

Türkiye'nin kronik yüksek işsizlik içinde yaşadığı 7. yıl.

Ertelenen talebe bel bağlamak; ya da ekonominin kendisini düzeltmesini beklemek için bile oldukça fazla olan bir süre.

Dünya'da iktisatçılar 1 yıllık krizi bile bekleyelim mi yoksa müdahale mi edelim diye tartışıyor. Oysa ülkemizde kronik bir bunalım ekonomisi 7 yıldır sürüyor.

Öyle sürüyor ki;

- 1- Evlenme sayısı düşüyor
- 2- Boşanma sayısı artıyor
- 3- Çocuk sayısı azalıyor
- 4- İşsizlik rekoru kırılıyor.

Acaba daha ne olmalıdır? Yani devresel kriz yaşamadığımız, çok ciddi yapısal bir yönetim krizi yaşadığımız ortada.

Bu kriz öyle hukuk, adalet veya demokrasi ile de düzelecek bir kriz değildir. Bu kriz öyle eski politikaların benzeri politikalarla da düzelmeyecektir.

Bu kadar yoğun bunalım ve krize rağmen neden hala muhalefet adres olamıyor?

Asıl sorulardan birisi de budur.

Öyle devletin kasasından vaat vermekle bu işin olmayacağı açık ve net olarak bellidir.

Türkiye yeni ekonomik modeller ve çözümler üretmelidir.

Aksi halde uzun vadeyi beklerken hepimiz ölmüş olacağız.

07 Eylül 2020, Pazartesi

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Dostluk rafa kaldırılınca bir anda eski kötü anılar gündeme gelir

İnsanların olduğu gibi devletlerin de bellekleri vardır. Güncel gelişmeler arasında bu belleğin varlığı unutulmuş gibi olur... Yeni dostluklar ve yeni diyaloglar arasında sanki devletin tarihi o gün başlamış zannedilir. Oysa o tarih olduğu gibi durmaktadır ve tüm anılar hatırlanmak için bir fırsatın çıkmasını beklerler.

Araplar ve biz

Cumhuriyet'in Arap ülkelerine bakışında Osmanlı tarihinin esintisi yok mudur? 1'inci Dünya Savaşı'nda Arapların Osmanlı'ya nasıl ihanet ettikleri zaman zaman gündeme gelmez mi? İsrail Kudüs'e el koyduğunda ya da Filistinlilere eziyet edildiğinde tabii ki Arapların yanında yer alınır... Ama bir bakarsınız ki Mısır veya Körfez ülkeleri İsrail'le iş birliği etmeye başlamışlar, o zaman hemen belleğinizdeki Araplara ilişkin bilgiler ortaya dökülür. Bu arada Suudi Arabistan'ın veliahdının [Türkiye](#)'yi hedef alan davranışları da devreye girince, o eski bilgiler katlanarak artarlar.

Atina ve Paris

Aynı durumlar Yunanistan için de [Fransa](#) için de söz konusudur.. Atatürk'le Venizelos'un kurdukları barışı amaçlayan diyalog, bir Kıbrıs Harekati'nde unutulur... Ya da De Gaulle'ün Türkiye ziyaretinden kalan güzel anılar, Macron diye bir adamın davranışlarıyla unutulur. Fransa'nın Suriye ve Lübnan'a nasıl göz diktiği veya [Gaziantep](#) kuşatması devletin belleğini delip, dışarı çıkar.

Yerli yabancılar

Bu arada unutulmaması gereken çok önemli bir husus da, devlet belleğindeki yabancılara ilişkin anılar yanında, yerli yapılara ilişkin kötü anıların da var olduğudur. Örneğin Kurtuluş Savaşı denilince, birileri de Damat Ferit Paşa'yı hatırlamaz mı? Bu durumun şu sıralarda dış komplolara hedef olduğumuz hatırlanarak, asla göz ardı edilmemelidir. Bugün iç siyasetin gereği olarak Yunanistan'ı veya Fransa'yı haklı gören bir muhalefet var olursa, bu da devletin ve toplumun belleğine yerleşir. Bütün bu durumları bilmekte herkes için yarar vardır.